FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ~IVILI

IM}ALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM il-}amis, 21 ta' Frar, 2002

Kaw\a Numru 5
~itazz. Nru. 1128/01JRM

MILLER DISTRIBUTORS LIMITED

vs

Anthony **BOR{** u martu Rosemary Bor[g]al kull interess li jista' jkollha

Il-Qorti:

Rat l-Att ta`-~itazzjoni mressaq fil-21 ta' {unju, 2001, li bih il-kumpannija attri`i ippremettiet:

Illi xi o[[etti [ew misruqa mis-so`jeta' attri`i minn `erti impjegati tag]ha, u sussegwentement [ew frawdolentement trasferiti lil terzi persuni;

Illi l-konvenut a``etta jew xtara dawn l-o[[etti misruqin ming]and is-so`jeta' attri`i, u dan a dannu ta' l-istess so`jeta';

Illi b'dan l-a[ir, is-so`jeta' attri`i soffriet telf ta' elfejn u]ames mitt lira maltin (Lm2,500) rapprezentanti l-valur ta' l-o[[etti misruqa u sussegwentement trasferiti;

G]alhekk il-kumpanija attri`i talbet lil din l-Onorabbli Qorti g]aliex m'g]andhiex, prevja kull dikjarazzjoni me]tiega u ne`essarja:

3. Tiddikjara illi l-konvenut huwa debitur tas- so`jeta' attri`i fl-ammont ta' elfejn u]ames mitt lira maltin (Lm2,500), rapprezentanti l-valur ta' l- o[[etti misruqa u sussegwentement trasferiti;

4. Tikkundanna lill-konvenut i]allas u jirrifondi lis-so`jeta' attri`i l-ammont ta' elfejn u]ames mitt lira maltin (Lm2,500) rappreznetanti l-valur ta' l- o[[etti misruqa u sussegwentement trasferiti;

Bl-img]axijiet legali u bl-ispejje\ inkluzi dawk tal- Mandati ta' qbid u ta' sekwestru datati 4 ta' {unju, 2001 kontra l-istess konvenut li huwa minn issa n[unt g]as-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-kumpannija attri`i;

Rat in-Nota mressqa fid-19 ta' Settembru, 2001, li biha l-im]arrkin e``epew:

1. Illi in linea preliminari, in-nullita' u l-irritwalita' ta`-`itazzjoni g]ax ma hemmx rabta bejn il- kaw\ali u t-talbiet dedotti u [iet ommessa talba fejn l-e``ipjenti ji[u dikjarati responsabbli g]at-telf soffert mis-so`jeta' attri`i;

2. Illi subordinatament u bla pregudizzju g]all- ewwel e``ezzjoni, il-konvenuta Rosemary Borg t]arrket inutilment u g]andha ti[i liberata mill-osservan\a tal-gudizzju bl-ispejje\ kontra s-so`jeta' attri`i u dana g]aliex - jekk kif hemm miktub tul id-di`itura kollha ta`-`itazzjoni u dikjarazzjoni attri`i, l-a[ir inkriminat kien dak tal-konvenut \ewgha, hi ma tirrispondix g]all-]sara u - trattandosi ta' allegazzjoni ta' reat ta' ri`ettazzjoni da parti ta' \ewgha - id-debitu ta' \ewgha - anki jekk fondat - mhux wie]ed minn dawk li jaggravaw il-beni tal- komunjoni tal-akkwisti li minnhom il-konvenuta g]andha sehem skond l-art. 1327(f) tal-Kodi`i ~ivili;

3. Illi subordinatament u fil-mertu, il-konvenut Anthony Borg xtara u akkwista l-merkan\ija in buona fede g]all-fini tan-nego\ju tieg]u ta' stationer bi prezz tas-suq u g]alhekk b]ala possessur in buona fede ma jista' qatt ji[i kundannat li jirrestitwixxi l-o[[etti reklamati jew li ji[i im[ieg]el i]allas il-valur tag]hom;

4. Salvi e``ezzjonijiet ulterjuri;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-im]arrkin;

Semg]et lill-Avukati tal-partijiet jittrattaw dwar l-ewwel e``ezzjoni tal-im]arrkin;

Rat l-atti kollha tal-kaw\a;

Rat id-Degriet tag]ha tad-29 ta' Novembru, 2001, li bih]alliet il-kaw\a g]al-lum g]ad-de`i\joni dwar l-e``ezzjoni preliminari tal-im]arrkin mi\\ew[in Bor[dwar in-nullita' tal-azzjoni attri`i;

Ikkunsidrat:

Illi b'din il-kaw\a, il-kumpannija attri`i qeg]da tfittex lill-im]arrek biex i]allasha s-somma ta' Lm 2,500, b]ala rifu\joni, talli laqa' g]andu jew xtara ]wejje[ (li fi`-`itazzjoni ma jing]adx x'inhuma) li kienu nsterqu ming]and il-kumpannija attri`i stess minn xi]addiema impjegati mag]ha;

Illi, g]al din l-azzjoni, l-im]arrkin laqg]u, fost l-o]rajn, billi qalu li l-azzjoni attri`i ma tiswiex ilg]aliex m'hemmx rabta bejn il-kaw\ali u t-talbiet u wkoll g]aliex ma saritx talba biex huma ji[u dikjarati responsabbli g]at-telf im[arrab mill-kumpannija attri`i;

Illi din id-de`i\joni qeg]da ting]ata sewwasew dwar din l-e``ezzjoni;

Illi, minn e\ami ta' kif inhi mfassla `-`itazzjoni, wie]ed jara li l-premessi juru li (a) lill-kumpannija attri`i kienu nsterqulha xi o[[etti proprjeta' tag]ha (mhux identifikati) minn xi impjegati tag]ha, li mbag]ad g]addewhom lil terzi; (b) li l-im]arrek laqa' g]andu jew xtara dawk il-]wejje[; u (`) li min]abba l-g]amil tieg]u, il-kumpannija attri`i [arrbet telf ta' Lm 2,500 (kemm kienu jiswew dawk l-o[[etti). Minnufih wara, il-kumpannija g]addiet biex titlob li l-im]arrek ji[i dikjarat debitur tag]ha dwar dak l-ammont, u li ji[i kundannat i]allas lura lill-kumpannija attri`i s-somma daqs dak it-telf;

Illi biex wie]ed jista' japprezza sewwa xi tfisser l-e``ezzjoni ta]t e\ami, ikun xieraq li jing]ad mill-ewwel li l-ka\ijiet li fihom l-e``ezzjoni tan-nullita' ta' atti [udizzjarji tista' ting]ata huma dawk imsemmija fis-sub-artikolu (1) tal-artikolu 789 tal-Kapitolu 12 tal-Li[ijiet ta' Malta;

Illi l-erba' (4) `irkostanzi msemmija f'dak l-artikolu huma tassattivi, fis-sens li biex dik l-e``ezzjoni ta' nullita' ta' att

[udizzjarju tirnexxi, trid bilfors taqa' ta]t il-parametri ta' xi wa]da minnhom;

Illi, minbarra dan, bis-sa]]a tal-bidliet li saru fil-li[i bl-Att XXIV tal-1995, l-e``ezzjoni ma tirnexxix lanqas (fejn mhix imsejsa fuq il-]ru[tal-att [udizzjarju minn qorti li mhix kompetenti) jekk in-nuqqas jew ksur ikunu jistg]u jissewwew ta]t kull disposizzjoni o]ra tal-ligi. Tifsira tajba ta' din id-disposizzjoni, flimkien ma' l-isfond li fih il-le[islatur wera li ried iqeg]dha, hija mog]tija f'sentenza tal-Qorti tal-Appell fil-kaw\a fl-ismijiet *Salvino Busuttil et vs Agostino Baldacchino*[1];

Illi, f'dan il-ka\, il-li[i qeg]da tag]mel riferenza g]all-bidliet illi jistg]u jsiru f'att [udizzjarju bis-sa]]a tal-artikolu 175 tal-Kapitolu 12, ukoll kif mibdul fl-1995. Illi, fil-ka\ pre\enti, il-kumpannija attri`i ma g]amlet l-ebda talba g]al xi bidla fl-att ta`-~itazzjoni, i\da, g]all-kuntrarju insistiet li l-att minnha mressaq huwa sewwa;

Illi l-li[i tipprovdi ukoll li att [udizzjarju, mag]mul bis-sa]]a ta' att null jew li [ej minn att null, huwa null ukoll[2];

Illi g]alkemm l-im]arrkin ma jsemmux ta]t liema sub-in`i\ tal-artikolu 789 qeg]din iressqu l-e``ezzjoni tag]hom ta]t e\ami, huma jsemmu n-nullita' tal-Att ta`-~itazzjoni, u dan billi din in-nullita' to]ro[ min-nuqqas ta' rabta bejn il-premessi (huma jsej]ulhom "kaw\ali") u t-talbiet. Minbarra dan, i\idu jg]idu li hemm ukoll nuqqas ta' talba li huma jqisu li kienet me]tie[a li ssir u li l-kumpannija attri`i jmissha talbet u li, fil-fatt, ma saritx. Minn dak li semg]et il-Qorti waqt it-trattazzjoni u minn dak li ng]ad i\jed 'il fuq, din l-e``ezzjoni jidher li hija g]alhekk imsejsa fuq il-

[1] **28.1.1998** (Kollez. Vol: **LXXXII.ii.30**);
[2] Art 98 tal-Kap 12

paragrafi (`) u/jew (d) tas-sub-in`i\ (1) tal-artikolu 789 tal-Kap 12 kif jirreferu g]all-artikolu 156(1)(a) tal-istess Kodi`i b'mod partikolari dwar x'jikkostitwixxi "tifsir `ar u sewwa tal-o[[ett u r-ra[uni tat-talba";

Illi, kif ing]ad f'g]add ta' de`izjonijiet tal-Qrati tag]na, id-distinzjoni bejn nullita' mtellg]a ta]t il-paragrafu (`) u dik ta]t il-paragrafu (d) tas-sub-artikolu (1) tal-artikolu 789, tikkonsisti fil-fatt li, f'tat-tieni, l-att [udizzjarju jkun milqut minn nuqqas ta' partikolarita' essenzjali me]tie[a mil-li[i, u mhux "sempli`i" ksur tal-forma preskritta[3];

Illi l-li[i, tippreskrivi, fost l-o]rajn, li `-~itazzjoni g]andu jkun fiha tifsir `ar u sewwa tal-o[[ett u r-ra[uni tat-talba. Dan ifisser ukoll li l-premessi g]at-talbiet g]andhom iwasslu lil min qieg]ed jaqra l-att biex jara rabta bejn dawk il-premessi u t-talbiet.   Marbut ma' dan ir-rekwi\it, hemm il-prin`ipju li l-parti m]arrka trid ting]ata l-fakolta' li tkun tista' tiddefendi kif jixraq lilha nnifisha mill-pretensjoni ta' min i]arrikha;

Illi huwa sewwasew dwar din id-disposizzjoni li wie]ed isib g]add ta' de`i\jonijiet tal-Qrati tag]na li jfissru l-limiti tag]ha fid-dawl tal-e``ezzjoni tan-nullita' tal-Att ta`-~itazzjoni min]abba n-nuqqas ta' ]arsien tal-li[i.  }afna minn dawn id-de`i\jonijiet ing]ataw min]abba li jkun [ie allegat li t-talba kienet in`erta, x'aktarx sintesi ta' jeddijiet li kull wie]ed minnhom jag]ti lok g]al azzjoni distinta u separata.  G]al xi zmien, il-forma tal-att [udizzjarju kienet issaltan, imma, bi\-\mien u b'interventi tal-le[islatur, issawret it-tejorija mag]rufa b]ala tal-ekwipollenti li nisslet il-prin`ipju li m'hijiex me]tie[a ebda g]amla espressa g]all-proposizzjoni tal-azzjoni [4];

---

[3] Ara, per e\empju, P.A. C.S.:**4.11.1988** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Carmelo Galea vs Pawlu Cuschieri;***

[4] P.A.: **9.3.1965** fil-kaw\a fl-ismijiet ***M. Muscat noe vs Dr. J. Cassar et noe.*** (Kollez. Vol: **XLIX.ii.809**) u s-sentenzi hemm imsemmija;

Illi, g]alhekk, `itazzjoni m'g]andhiex ti[i mwaqqg]a g]ajr g]al ra[unijiet gravi[5]. Madankollu, jekk in-nuqqas ta' kjarezza jkun ta' g]amla u kwalita' tali li j`a]]ad b'mod serju lill-im]arrek mid-difi\a tieg]u, i`-`itazzjoni g]andha ti[i mwaqqg]a[6];

Illi dwar l-element ta' kjarezza fl-Att ta`-~itazzjoni, l-li[i ma tinsistix fuq formola pre`i\a jew kliem partikolari, u sakemm it-talba tkun tista' tinftiehem, ma jimpurtax jekk il-kaw\ali tkunx imfissra b'mod xott jew sa]ansitra mifhuma jew implikata mit-talba nnifisha[7];

Illi ng]ad ukoll li fejn ma jkunx hemm kontradizzjoni g]all-a]]ar bejn il-premessi u t-talbiet jew bejn it-talbiet innifishom, il-Qrati g]andhom iqisu b'`irkospezzjoni e``ezzjoni ta' nullita' ta' att [udizzjarju. Biex att ta' `itazzjoni jg]addi mill-prova tal-validita' huwa bi\\ejjed li t-talba tkun imfassla b'mod tali li l-persuna m]arrka tifhem l-intenzjoni ta' min]arrikha[8] u li tali tifsila ma tkunx ta']sara g]all-im]arrek li jiddefendi lilu nnifsu mit-talba tal-attur[9];

Illi fis-sentenza li g]aliha g]adha kemm saret riferenza ftit i\jed 'il fuq[10], il-Qorti qalet li "*hu ne`essarju illi jkun jirri\ulta rapport ta' konnessjoni ra[onevolment identifikabbli bejn il-premessi mi[jubin b]ala l-kaw\a tat-talba u t-talba stess kif diretta kontra l-konvenut*";

---

[5] App. ~iv.: **20.2.1935** fil-kaw\a fl-ismijiet ***R. Merola pro et vvs S. Caruso*** (Kollez. Vol: **XXIX..i.106**);
[6] App. ~iv.: **22.5.1967** fil-kaw\a fl-ismijiet ***E. Scicluna vs M. Xuereb et*** (Kollez. Vol: **LI.i.299**); u Kumm. **19.6.1989** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Frendo noe vs Attard noe*** (Kollez. Vol: **LXXIII.iv.971**) u s-sentenzi hemm imsemmija
[7] P.A. **15.12.1955** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Moore noe vs Falzon et.*** (Kollez. Vol: **XXXIX.ii.807**)
[8] P.A. : **14.2.1967** fil-kaw\a fl-ismijiet ***J.G. Coleiro vs Dr. J. Ellul*** (Kollez. Vol: **LI.ii.779**);
[9] App. Kumm. **20.1.1986** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Carmelo Bonni`i vs Eucharistico |ammit noe et***
[10] Ara nota 8;

Illi huwa wkoll mi\mum b]ala prin`ipju [enerali li n-natura u l-indoli tal-azzjoni g]andhom ji[u misluta mit-termini tal-att li bih ikunu nbdew il-pro`eduri [11]. Normalment, b'dan wie]ed jifhem li dak li kellu f'mo]]u min ikun feta] il-kaw\a jkun irid jirri\ulta mill-att ta`-~itazzjoni innifsu u mhux minn provi li jitressqu i\jed 'il quddiem fil-kaw\a[12], u g]alkemm id-dikjarazzjoni ma]lufa hija me]tie[a *ad validitatem* biex i`-~itazzjoni tkun tiswa, dak li jing]ad fl-istess dikjarazzjoni ma jiswa qatt biex jirrimedja dak li jista' jkun nuqqas fl-Att ta`-~itazzjoni[13], g]alkemm jista' jitfa' dawl fuq il-kaw\ali u ji``araha[14]. B'dan il-mod, jekk id-difett fit-tfassila tal-att li bih tkun inbdiet il-kaw\a ma j[ibx pre[udizzju serju lill-parti m]arrka, allura l-pro`edura tkun tista' ti[i salvata basta dan ma jaffettwax is-sustanza tal-azzjoni jew tal-e``ezzjonijiet[15] ;

Illi huwa l-waqt li issa ji[i kunsidrat u applikat dan kollu li ng]ad fid-dawl tal-e``ezzjoni ta]t e\ami f'dan il-ka\. Illi l-ewwel ilment tal-im]arrkin huwa li m'hemmx rabta bejn il-premessi u t-talbiet. Il-premessi jitkellmu dwar serq ta']wejje[proprjeta' tal-kumpannija attri`i u l-g]amil tal-im]arrek li laqa' g]andu u xtara l-istess. It-talbiet jimmiraw g]al dikjarazzjoni li l-im]arrek huwa debitur tal-kumpannija attri`i u g]all-kundanna tieg]u li j]allasha s-somma mitluba b]ala l-valur tal-imsemmija o[[etti;

Illi l-Qorti ssib li tassew hemm qab\a mhux imfissra sewwa bejn dak li ji[i premess u dak li qieg]ed jintalab. G]alkemm ma ng]ad xejn dwar dan waqt it-trattazzjoni, donnu jidher li hemm xi talbiet neqsin, u dan mhux l-anqas min]abba l-fatt li l-ewwel talba hija enumerata (3), b]al donnu kien hemm \ew[talbiet o]rajn pre`edenti li g]al xi ra[uni spi``aw ma tni\\lux fl-att ta`-~itazzjoni. Dak li

[11] App. ~iv.: **7.3.1958** fil-kaw\a fl-ismijiet ***J. Tabone vs J. DeFlavia*** (Kollez. Vol: **XLII.i.87**);
[12] App. ~iv. **30.3.1998** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Raymond Be\\ina vs Anthony Galea***
[13] Ara P.A. **6.3.1958** fil-kaw\a fl-ismijiet ***|ahra vs |ahra et*** (Kollez. Vol: **XLII.ii.948**)
[14] App. ~iv. **23.4.1945** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Savona noe vs Asphar*** (Kollez. Vol: **XXXII.i.228**)
[15] P.A. : **24.6.1961** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Falzon vs Spiteri et*** (Kollez. Vol: **XLVIII.ii**);

mhux fl-atti tal-kaw\a ma jistax jitqies jew ji[i implikat. I\da l-i\jed fatt li j]asseb lill-Qorti huwa n-nuqqas ta' rabta bejn l-allegazzjoni tas-serqa minn terzi u x-xilja li l-im]arrek huwa debitur tal-kumpannija attri`i g]all-valur tal-o[[etti li waqg]u f'idejh u l-kundanna tieg]u g]all-]las lill-attri`i tas-somma imsemmija fit-talba ta' warajha. L-abbli avukat tal-kumpannija attri`i, matul it-trattazzjoni tieg]u ta' din l-e``ezzjoni, issottometta li l-fatt innifsu li l-im]arrek instab fil-pussess tal-o[[etti li kienu irri\ultaw misruqa ming]and il-kumpannija attri`i kien bi\\ejjed biex isejjes it-talbiet tag]ha, indipendentement minn jekk dak il-pussess tieg]u kienx sar b']a\en jew b'fehma tajba. Dwar din is-sottomissjoni, il-Qorti ssib li ma tistax taqbel, g]aliex il-qofol tal-kwestjoni li trid ti[i mist]arr[a hija r-rabta bejn dak li l-attri`i tg]id li g]amlu terzi persuni u dak li l-im]arrek qieg]ed ji[i mixli bih b]ala konsegwenza tal-g]amil ta' dawk it-terzi;

Illi huwa minnu li, qabel ma telenka t-talbiet tag]ha, il-kumpannija attri`i tippostula l-fra\i "prevja kull dikjarazzjoni me]tie[a u ne`essarja". Imma, fil-fehma ta' din il-Qorti, dik il-fra\i ma tissupplimentax talbiet spe`ifi`i li messhom saru u ma sarux. F'dan l-aspett ukoll, jidher li l-ilment tal-im]arrkin li ma saritx talba g]al dikjarazzjoni ta' responsabbilta' m'huwiex g]al kollox barra minn postu, i\jed u i\jed meta l-premessa ewlenija tissawwar kollha kemm hi fuq g]amil delittwali ta' persuni li m'humiex (minn dak illi jidher mill-istess `itazzjoni) l-im]arrek innifsu. Hemm nuqqas ta' rabta lo[ika bejn il-fatt tas-serqa u kif is-sejba tal-]wejje[ misruqa jew u]ud minnhom g]and l-im]arrek jirrenduh debitur tal-kumpannija attri`i, kif mitlub fl-ewwel talba tag]ha;

Illi, l-Qorti qieset ukoll l-aspett ta' jekk l-im]arrkin, min]abba l-mod kif inhi mfassla `-`itazzjoni, urewx li qeg]din ibatu minn pre[udizzju li ma jistax jitne]]a jekk mhux bit-t]assir tal-att. Fuq kollox qieset jekk, minkejja n-nuqqasijiet tal-att, kinux jafu x'qeg]da tg]id il-kumpannija attri`i fl-azzjoni tag]ha kontrihom. Dan kollu [ie meqjus fid-dawl li, safejn huwa possibbli, att

[udizzjarju g]andu ji[i salvat jekk kemm-il darba dan jista' jsir bla ma wie]ed jintilef f'formali\mi \ejda. Minkejja li jittie]du dawn il-fatturi kollha in konsiderazzjoni, u minkejja li wie]ed jipprova jissinteti\\a l-azzjoni fl-aktar g]amla sempli`i tag]ha, il-Qorti ssib li jibqa' jirri\ulta nuqqas li ma jistax ji[i injorat u li mid-daqqa t'g]ajn jo]loq problemi o]rajn pro`edurali, li bilfors ipo[[u lill-im]arrkin f'qag]da li ma jistg]ux jiddefendu lilhom infushom kif imiss. Il-Qorti qeg]da ssib li jkollha tasal g]all-fehma li l-Att ta`-~itazzjoni jibqa' nieqes mill-element essenzjali ta' tifsir `ar u sewwa kif trid il-li[i;

G]al dawn ir-ra[unijiet, il-Qorti qeg]da tidde`iedi billi:

Filwaqt li **tilqa' l-ewwel e``ezzjoni** tal-im]arrkin mi\\ew[in Bor[, u, filwaqt li ssib li l-Att ta`-~itazzjoni ma jiswiex min]abba ksur tal-artikolu 156(1)(a) tal-Kap 12 tal-Li[ijiet ta' Malta, qeg]da te]les lill-istess im]arrkin milli jibqg]u i\jed fil-kaw\a, bl-ispejje\ kontra l-kumpannija attri`i

Moqrija

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.,
21 ta' Frar, 2002

Charles Falzon,
Deputat Re[istratur,
21 ta' Frar, 2002